

суми зустрічного надання в рахунок оплати відчужуваного майна на момент укладення договору, що істотно відрізняє його від інших договорів.

Договір ренти регулюється ст. 731–738 ЦК України. Окремими західними вченими-цивілістами заперечується ризиковий характер договорів безоплатного встановлення довічної ренти. Так, Л.Жюлію де ла Моранд'єр звертає увагу на те, що рентний кредитор нічого не надає боржнику в обмін на обіцяну останнім ренту; таким чином, кредитор ризику у власному розумінні не несе. У даному разі йдеться про виплату ренти без надання взамін рентного капіталу, що не передбачено ЦК України. Як приклад такого рентного договору можна навести зобов'язання роботодавця по сплаті рентних платежів працівникові, який пропрацював на нього тривалий час. У цьому контексті Е.Яргина слушно звертає увагу на близькість безоплатного встановлення довічної ренти до пенсійних виплат, у якому, як у жодному іншому виді рентного договору, максимально проявляється соціальне призначення рентного інституту. З наведеними положеннями щодо неризикового характеру безоплатного встановлення довічної ренти важко погодитися, оскільки у даному випадку враховано інтерес лише однієї сторони рентного договору – кредитора (набувача пенсії, іншого подібного кредитора) і безпідставно залишено без уваги характер інтересів іншої – платника ренти. У дійсності ризик існує саме для платника ренти, зобов'язаного платити попередньо невизначену загальну суму рентних платежів, яка залежить від можливої події (смерті пенсіонера). Ризик несе, крім того, сам отримувач ренти, що також об'єктивно обумовлено невизначеністю часу припинення рентних відносин – тобто, з моменту смерті отримувача ренти (пенсіонера).

Тому вважаю доцільним розглянути на законодавчому рівні, невизначеність загальної суми рентних платежів, які підлягають сплаті до настання невідомої у часі події, що є підставою для визнання договорів довічної ренти (сплатної і безоплатної) ризиковими.

Одержано 20.04.2017

УДК 347.922

Артем Олексійович Міхнов,

курсант 3 курсу факультету № 4 ХНУВС

Науковий керівник: канд. юрид. наук Степаненко Т. В.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОХІДНИХ (НЕПРЯМИХ) ПОЗОВІВ

На сьогоднішній день триває судова реформа, важливим елементом якої є розробка і запровадження досконалого процесуального законодавства, що має забезпечити належний захист прав та інтересів особи, а також сприятиме ефективності функціонування національної судової системи. У зв'язку з цим

у Верховній Раді зареєстровано законопроект № 6232 від 23.03.2017 «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» та альтернативний законопроект № 6232-1 від 10.04.2017 з аналогічною назвою.

Зазначеними законопроектами змін до Господарського процесуального кодексу України передбачено вдосконалення правового регулювання участі у справі осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах юридичної особи у спорах між юридичною особою та її посадовою особою.

Так, відповідно до статті 55 обох проектів ГПК власник (учасник, акціонер) юридичної особи, якому належить 10 і більше відсотків статутного капіталу товариства (крім привілейованих акцій), або частка у власності юридичної особи якого складає 10 і більше відсотків, може подати в інтересах такої юридичної особи позов про відшкодування збитків, завданих юридичній особі її посадовою особою (ч. 1). У разі відкриття провадження за таким позовом, зазначена юридична особа набуває статусу позивача, але не вправі здійснювати свої процесуальні права та обов'язки без згоди власника (учасника, акціонера), який подав позов. Посадова особа, до якої пред'явлений позов, не вправі представляти юридичну особу та призначати іншу особу для представництва юридичної особи в даній справі (ч. 2). До закінчення підготовчого засідання у справі інший співвласник (учасник, акціонер) цієї юридичної особи, якому належить 10 і більше відсотків статутного капіталу товариства (крім привілейованих акцій), або частка у власності юридичної особи якого складає 10 і більше відсотків, має право приєднатись до поданого позову шляхом подання до суду відповідної заяви, після чого він набуває таких же процесуальних прав та обов'язків, як і власник (учасник, акціонер), який подав позов (ч. 3). У спорах про відшкодування збитків, завданих юридичній особі її посадовою особою, відмова від позову, поданого відповідно до цієї статті, зменшення розміру позовних вимог, зміна предмета або підстави позову, укладення мирової угоди, відмова від апеляційної або касаційної скарги, заяви про перегляд рішення суду за нововиявленими або виключними обставинами можлива лише за письмовою згодою всіх власників (учасників, акціонерів), які в даній справі діють в інтересах юридичної особи (ч. 4).

Таким чином, у випадку прийняття Верховною Радою вищевказаних змін можна говорити про введення до господарського судочинства України так званих похідних (непрямих) позовів. Варто зазначити, що похідний (непрямий) позов – це дійсно новий, порівняно з багатьма другими, для українського судочинства інститут, що достатньо відомий праву багатьох розвинутих країн і довів свою ефективність як засіб захисту права. Назва «похідний» чи «непрямий» позов відображає характер інтересів, що захищаються – акціонери, подаючи такий позов, захищають свої інтереси, але роблять це не прямо, а опосередковано. Позов подається на захист акціонерного товариства, яке зазнало збитків унаслідок дій керівників. В підсумку акціонери захищають

і свої власні інтереси, оскільки після поновлення прав акціонерного товариства повинна зрости курсова вартість акцій, збільшитись його активи.

З огляду на це актуальним та ефективним убачається використання похідних (побічних) позовів для захисту прав акціонерів та, відповідно, доцільним введення їх в національне господарське судочинство.

Одержано 20.04.2017

УДК 342.922

Олександр Олександрович Пихтін,

курсант 2 курсу факультету № 1 ХНУВС

Науковий керівник: канд. юрид. наук, доцент Ясечко С. В.

ПРОБЛЕМИ ФАКТИЧНОГО ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Протягом довгого часу в законодавстві УРСР існував такий спосіб прийняття спадщини, як фактичний, що означав вступ в управління або володіння спадковим майном (ст. 549 ЦК УРСР). Під вступом спадкоємця в управління або володіння спадковим майном розумілися будь-які активні дії, що свідчили про наявність фактичного волевиявлення спадкоємця, спрямованого на володіння, користування та розпорядження спадщиною. Зазначені дії могли виражатися в підтриманні майна в належному стані, пред'явленні претензій до боржників спадкодавця, погашенні його боргів, сплаті податків і зборів, здійсненні за рахунок спадщини інших виплат, дозволених законом. Для безспірного визнання особи спадкоємцем було необхідно, щоб перелічені вище дії здійснювалися систематично і продовжувалися до закінчення строку для прийняття спадщини. Але так було до моменту набрання чинності в 2003р. нового Цивільного кодексу України (далі – ЦК України).

Наразі, ч. 3 ст. 1268 ЦК зазначено, що спадкоємець, який постійно проживав разом із спадкодавцем на час відкриття спадщини, вважається таким, що прийняв спадщину, якщо протягом строку, встановленого ст. 1270 ЦК, він не заявив про відмову від неї, що не може прирівнюватися до фактичного вступу в управління або володіння спадковим майном. При цьому, для прийняття спадщини, варто врахувати наступні факти:

1) активний(позитивний): факт постійного проживання разом зі спадкодавцем, шляхом надання доказів (довідка житлово-експлуатаційної організації чи житлово-будівельного кооперативу, відповідного органу місцевого самоврядування, реєстраційний запис у паспорті спадкоємця в будинковій книзі та інші документи, що підтверджують факт постійного проживання спадкоємця зі спадкодавцем);

2) пасивний (заперечний): Відсутність відмови від прийняття спадщини протягом строку, встановленого ст. 1270 ЦК.